

СЛОВНИКОВІ МАТЕРІАЛИ • VOCABULARIES

УДК 811.161.2'374'373.21(477.46)(045)

DOI: <https://doi.org/10.31499/2415-8828.2.2025.347013>Ірина Гонца* 

МАТЕРІАЛИ ДО «СЛОВНИКА ОЙКОНІМІВ ЧЕРКАЩИНИ» (Г)

Представлений цикл публікацій є фрагментом комплексного історико-етимологічного дослідження ойконімікону Черкаської області, що охоплює аналіз назв на літеру Г. Здійснено синхронно-діахронне вивчення семантичних, структурних і дериваційних особливостей ойконімів від їхніх перших фіксацій. Результати мають наукову цінність для поповнення загальнослов'янського топонімікону та є актуальними в контексті тотальної декомунізації / деросіянізації.

Ключові слова: номінація, ойконім, ойконімікон, особова назва, пропріатив, семантика, словотвірна модель, мотив номінації.

Gontsa Iryna. Materials for the «Dictionary of oikonyms of Cherkasy region» (H).

The presented work constitutes a meticulously elaborated fragment of the historical and etymological dictionary of the oikonymicon of Cherkasy area, encompassing a systematic synchronous-diachronic analysis of settlement names, specifically grouped by the initial letter H. The central methodology involves a detailed tracing of the stages of formation, transformation, and contemporary functioning of these propriatives, starting from their earliest written fixation in historical sources.

The principal objective of this continuous lexicographical project is to provide a comprehensive, multi-faceted analysis of the region's oikonymic system, elucidating its unique linguocultural phenomena determined by the geopolitical history, geographical specificities, and dialectal diversity of the area. The classification of oikonyms is conducted based on defined motives of nomination and the semantics of their derivational bases, with the structural complexity analyzed within the framework of appellative, onymic, and mixed onymic-appellative lexical and semantic types.

A key result is the confirmation of the persistent dominance of anthroponymic derivatives (vidantroponimni deryvaty) in the investigated segments. These nominations realize the possessive principle of naming and clearly indicate the direct or indirect belonging of the micro-territory or settlement to the founder or owner. The motivating anthroponymic fund is diverse, encompassing full, abbreviated, and diminutive forms of Christian names, as well as ancient Slavic autochthonous names derived from appellatives, and later nicknames and surnames.

A significant portion of the material comprises the group of appellative oikonyms (vidapeliatyvni oikonymy), whose motivational bases are rooted in nomenclature describing local physical or natural attributes. This includes names derived from geographical terms (GT) describing relief (elevations, lowlands, marshy areas), hydrolexemes (rivers, streams, ponds, wells), and also administrative and economic terms (AET), which define the type of settlement or the conditions of its foundation.

Structural analysis also highlights the prominent role of two-component oikonyms, specifically the adjective + noun model, the derivation of which is often the result of metonymy, synecdoche, or metaphorical comparison. The study further identifies less typical formations, such as prepositional constructions (the so-called landmark oikonyms), which are typically secondary to microtoponyms.

Thus, the research demonstrates that the oikonymic system of Cherkasy area has been formed in accordance with general Ukrainian naming principles, simultaneously integrating characteristic territorial differentiations. The practical significance of the work lies in the integration of the identified proper names into the broader Pan-Slavic anthroponymicon and toponymicon, providing a robust scholarly foundation for modern processes of toponymic revision within the context of decommunization requirements.

Keywords: nomination, oikonym, oikonomikon, personal name, propriative, semantics, word-formation model, motive of nomination.

Пропонована розвідка є логічним продовженням циклу наукових публікацій, сфокусованих на лексикографічному опрацюванні та комплексному лінгвокультурному аналізі ойконімії Черкаського краю. Досліджуваний матеріал, зосереджений на назвах населених пунктів на відповідну літеру українського алфавіту (наприклад, «Г» в останньому фрагменті), становить інтегральну частину ономастичного простору України, відображаючи його лінгвокультурну специфіку.

Метою роботи є всебічний діахронно-синхронний аналіз ойконімікону зазначеного сегмента Черкаської області, зокрема, шляхом встановлення етапів його функціонування від моменту першої писемної фіксації. На основі цього аналізу виконано систематичне лексикографічне опрацювання назв поселень із погляду їхньої етимології, доонімної мотивації твірних основ і дериваційної структури.

В основу дослідження покладено принципи класифікації ойконімів за лексико-семантичними ознаками, що дає змогу ідентифікувати та охарактеризувати продуктивність основних словотвірних моделей: відапелятивних, відантропонімних, відгідронімних та інших. Особливий акцент зроблено на виявленні відантропонімних дериватів, що, як засвідчують попередні дослідження, є домінантною

* Ірина Гонца, кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри української мови та методики її навчання Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини (Умань, Україна); e-mail: i.s.hontsa@udpu.edu.ua.



групою в ономастичній системі регіону, переважно вказують на особу засновника або власника поселення.

Отже, представлений фрагмент словникової статті, підготовлений із використанням максимально доступних історичних, географічних і статистичних джерел, сприяє глибшому розумінню мотиваційної природи ойконімів, відстежує динаміку їхнього розвитку та інтегрує мовні, історичні й етнокультурні аспекти регіону.

Словникова стаття має стандартизовану структуру:

- а) реєстрове слово (ойконім);
- б) тип поселення (подано скорочено: м., смт., с., сел., х.);
- в) локалізація денотата (зазначено район; зниклі географічні об'єкти ідентифіковано вказівкою на район, до якого вони належали);
- г) історичні писемні свідчення (указано роки першої писемної згадки про пропріатив, умови заснування поселення);
- г) варіанти географічної назви (зафіксовані в різні хронологічні періоди);
- д) лінгвістичний коментар (установлено етимологію пропріатива із залученням відповідного фактичного матеріалу. Якщо денотат упродовж свого історичного розвитку мав кілька назв, проаналізовано всі зафіксовані оніми).

1. **Гаврі́лівка** – х., Зл. Як н. п. згадується у 1924 р. [Справочник, с. 55]. 12.07.1958 – приєднано до с. Лукашівка [АТП 1972]. Суф. відантроп. дер., в основі якого – ім'я першого поселенця, пор. ОН *Гаврило* [Трійняк, с. 78]; див. також ОН *С. Гавриленко* (1649) [РВЗ 1995, с. 136].
2. **Гаврі́лівка** – х., Зл. 1900 – **х. Гаври́ловка** [Матеріали, с. 8]. 1946 – **х. Гаври́лівка** [АТП 1947, с. 431]. 21.05.1964 – приєднано до с. Мар'янівка [АТП 1972]. Н. – див. № 1.
3. **Гаври́лівщина** – х., Зл. Зареєстровано у 1909 р. – **х. Мар'яновъ (Гаври́ловицина)** [АДК 1909]. 1924 – **х. Гаври́лівщина** [Справочник, с. 62]. Знято з обл. н. п. Н. – див. № 1. Варіант: відантроп. посесив. дер. (ойконіміз. присвійн. прикм.), пор. ОН *Мар'ян* [Скрипник, с. 75].
4. **Гаї́вка Фе́рма** – х., Чр. 1895 – предмѣст. *Гаевка* [СНМ, с. 315]. 1924 – **х. Гаї́вка – ферма** [СПК, с. 109]. 1926 – **Гаї́вка Фе́рма** [СПУ, с. 38]. Знято з обл. н. п. Локат.-кваліт. н.-сл.-сп. (АГТ *ферма* – «приватне капіталістичне сільськогосподарське підприємство на власній або орендованій землі» [СУМ, V, с. 577]), і суф. відапел. дер., в основі якого ГТ *гай* – «невеликий, переважно листяний ліс» [Грінченко, I, с. 265; Морошкин, с. 61]. Варіант: 1) локат. суф. дер.
5. **Га́й** – с., Зл. 1924 – **х. Гай** [Справочник, с. 52]. Знято з обл. н. п. Локат. н. (ойконіміз. ГТ), див. № 4.
6. **Га́йворонскаго** – х., Зл. У 1909 р. існувало біля с. Коробівка – **х. Гайворонскаго** [АДК 1909]. Знято з обл. н. п. Ген. синг. ел. посесив, пор. ОН сотник *С. Гайворонський* [Губський, с. 245].
7. **Га́йворонщина** – х., Зл. 1900 – **д. Гайворонщина (Кирсуновка)** [Матеріали, с. 38]. 1909 – **х. Гайворонщина** [АДК 1909]. 1946 – **х. Гайворонщина** [АТП 1947, с. 405]. 12.07.1958 – приєднано до с. Рождественське [АТП 1972]. Н. – відойконім. суф. дер., пор. м. *Гайворон* Кіровоградська обл. [АТУ 1987, с. 150]. Варіант: відантроп. суф. дер., пор. ОН *Кирсень* (1646), *Корсунь* [СД, с. 7].
8. **Галага́нівка** – с., Чр. Відантропон. суф. дер., пор. ОН *Галаган*.
9. **Галаті́вка** – х., Зл. 1900 – **х. Галатовка** [Матеріали, с. 98]. 1924 – **х. Галаші́вка** [Справочник, с. 55]. 1946 – **х. Галаті́вка** [АТП 1947, с. 405]. 12.07.1958 – приєднано до с. Скориківка [АТП 1972]. Відантроп. посесив. дер., пор. ОН *Галата* [Демчук, с. 69].
10. **Галу́шки** – х., Чр. 1887 – **Галушки** [Карта 1887]. Знято з обл. н. п. Ген. синг. ел. посесив, пор. ОН *Галушка* [Редько 1966, с. 98]; див. також апел. *галушка* – «різаний або рваний шматочок прісного тіста, зварений на воді або на молоці» [СУМ, II, с. 22].
11. **Гамарня** – с., Чр. 1800 – **Гамарна** [Атлас]. 1864 – **д. Гамарня** [Похилевич, с. 636]. 1895 – **д. Гамарня (Гомерня)** [СНМ, с. 304]. 12.07.1958 – приєднано до с. Кононча [АТП 1972]. Локат. дер. (ойконіміз. ГТ), пор. апел. *гамарня* – «залізоплавильний завод» [Грінченко, I, с. 269; Коваль, с. 151; СУМ, II, с. 24].
12. **Ганга́ры** – х., Зл. Існував у 1909 р. біля с. Кропивна – **х. Гангары** [АДК 1909]. Знято з обл. н. п. Етимологія н. невідома. Можливо, від ГТ *ангар* – «приміщення, де стоять літаки і де проводиться їх поточний ремонт» [СУМ, I, с. 44].
13. **Гандзю́рів** – х., Ум. 1926 – **Гандзю́рів** [СПУ, с. 149]. Знято з обл. н. п. Посесив. дер. (ойконіміз. присвійн. прикм.), пор. ОН *Гандзюр*, див. *Гандзюкь* [Архив, VI, с. 1, Прилож: 405], *Я. Гандзя* (1649) [РВЗ 1995, с. 135].

14. **Ганжалівка** – с., Зв. Відоме з 1670 р. [Щербатюк, с. 311]. 1775 – *Gandzalowka* [Архивъ, V, 2, с. 337]. 1885 – *д. Ганжаловка* [АСНМ, с. 27]. 1926 – *Ганжелівка* [СПУ, с. 149]. 1946 – *с. Ганжалівка* [АТП 1947, с. 277]. Відантроп. першопос. суф. дер., пор. ОН *Ганжало* < *Ганджа Іван* (1649) [Бодров, с. 246].
15. **Ганжалівський** – х., Зв. Як н. п. згадується у 1924 р. [СПК, с. 107]. 1924 – *х. Ганжалівський* [СПК, с. 107]. 1926 – (помилк.) *Ганжелівський* [СПУ, с. 149]. Знято з обл. н. п. Локат. н. (ойконіміз. ад'єкт.), див. № 14.
16. **Ганзик** – х., Чр. Як н. п. зафіксований у 1946 р. [АТП 1947, с. 275]. 12.07.1958 – знято з обл. н. п. [АТП 1972]. На нашу думку, н. – відантроп. демін. дер., пор. ОН *Гандзьо* [Панцьо, с. 100].
17. **Ганичів** – х., Ум. Як н. п. існувало у 1924 р. [СПК, с. 80]. Знято з обл. н. п. Відантроп. посесив. дер. (ойконіміз. присвійн. прикм.), пор. ОН *Ганич* [Панцьо, с. 100] < *Ганна* < *Анна* (1649) [РВЗ 1995, с. 535]; див. також ОН *Ганичекъ* < *хр. Iohannes* [Морошкин, с. 56].
18. **Ганничі** – х., Зл. 1946 – *х. Ганничі* [АТП 1947, с. 431]. 12.07.1958 – приєднано до с. Малі Канівці [АТП 1972]. Відантроп. плурал. дер., пор. ОН *Ганнич* < *Ганна* < *церк. Анна* (1649) [РВЗ 1995, с. 535; Трійняк, с. 83].
19. **Гарбузин** – с., Чр. Перші згадки належать до серед. XVII ст. [Степенькіна, с. 160]. До II пол. XVIII ст. – *х. Гарбузинський* [там само]. 1707 – *х. Арбузинскій* [Похилевичъ, с. 578]. II пол. XVIII ст. – *с. Арбузинъ* [там само]. 1765 – *w. Harbuzyn* [Архивъ, VII, 3, с. 34]. 1789 – *с. Гарбузин, сл. Гарбузинська* [Степенькіна, с. 160]. 1789 – *sl. Harbuzynska* [Архивъ, VII, 3, с. 302]. 1890 – *с. Harbusow* [Архивъ, VII, 2, с. 507]. 1926 – *с. Гарбузин* [СПЧ, с. 31], *Арбузин* [СПУ, с. 147]. Сучасна н. – відантроп. посесив (ойконіміз. присвійн. прикм.), пор. ОН *Гарбуз* (II пол. XV ст.) [Демчук, с. 129], *И. Гарбуза* (1649) [РВЗ 1995, с. 352]. Варіант: ойконіміз. ад'єкт.
20. **Гарганово** – х., Ум. У 1895 р. існувало біля с. Іваньки [СНМ, с. 278]. Знято з обл. н. п. Відантроп. посесив. дер. (ойконіміз. присвійн. прикм.), пор. ОН *Гарганъ*, див. також ОН *Гаргай* [Панцьо, с. 100]; див. також *гаргала* – «посуда для води» [Грінченко, I, с. 273].
21. **Гатницькая Гребля** – х., Зл. Існувало у 1909 р. біля с. Драбівці – *х. Гатницькая Гребля* [АДК 1909]. Знято з обл. н. п. Локат.-кваліт. н.-сл.-сп. (ойконіміз. прикм. та ГТ), пор. *гатницький* < *гать* – «настил з дерева, хмизу і т. ін. для проїзду через болото» [СУМ, I, с. 141], *апел. гребля* – «плотина; рів із валом (оборонна споруда); штучне перекриття води на річці або на ставку; дорога через річку» [Грінченко, I, с. 324; Громко, с. 63–64].
22. **Гать** – х., Зл. 1900 – *х. Гать* [Матеріали, с. 122]. Знято з обл. н. п. Локат. н. (ойконіміз. ГТ), див. № 21.
23. **Гацанюка** – х., Ум. 1926 – *х. Гацанюка* [СПУ, с. 149]. Знято з обл. н. п. Ген. синг. ел. посесив, пор. ОН *Гацанюк, М. Гаценко* (1649) [РВЗ 1995, с. 135].
24. **Гєбалів** – х., Зв. Ймовірно, помилково – *Рибалів*. Як н. п. існувало у 1920 р. як *х. Гібалів* [Щербатюк, с. 359]. 1924 – *х. Гибалів* [СПК, с. 111]. 1926 – *х. Гебалів* [СПЧ, с. 10]. Разом із хуторами Ільченків (Ульченків), Різників утворено с-ще Трихуторівка. Відантроп. посесив. дер. (ойконіміз. присвійн. прикм.), пор. ОН *Гэбаль*.
25. **Гєдзь** – х., Зл. 1924 – *х. Гедзь* [Справочник, с. 51]. Знято з обл. н. п. Ном. синг. ел. посесив., пор. ОН *Гедзь* [Редько 1966, с. 98].
26. **Гельмязів** – с., Зл. Ймовірно, існувало у I пол. XII ст. XIV ст. – *Ємесова (Емесово), Чемосова (Чемосово), Елмазово, Алмазово* [ІМС, с. 273; Губський, с. 218–219]. 1616 – перша зг. [ІМС, с. 273]. 1767 – *м. Гельмязовъ* [Шмид 1775]. 1859 – мфст. вл. *Гельмязовъ (Глемязовъ)* [Штиглиц, с. 47]. 1924 – *м. Гельмязове* [Справочник, с. 51]. 1926 – *Гельмязове* [СПЧ, с. 10]. 1946 – *с. Гельмязів* [АТП 1947, с. 398]. Ймовірно, відантроп. посесив (ойконіміз. присвійн. прикм.), пор. ОН *Гельмяз*, див. ОН *Алмаз* (1653) [Новицький, I, с. 8].
27. **Георгіївка** – с., Зв. Давня н. – *Єгорівка* [Шполянщина, с. 24]. Виникло на поч. XX ст. як хутір с. Іскрене для найманих робітників поміщиці Пелагеї Урусової [Шевчук, с. 29]. Березень 1988 – с. [там само, с. 30]. Відантроп. суф. посесив, від ОН власника *Георгія Урусова* [там само, с. 29]; див. також ОН *Георгій* (1454) [СГУ, I, с. 241]. Варіант: відантроп. суф. дер., пор. ОН *Єгор* = *Георгій* [Скрипник, с. 59].
28. **Гереженівка** – с., Ум. Відоме з XVIII ст. [ІМС, с. 589]. 1766 – *Greżynowka* [Архивъ, V, 2, с. 195]. 1790–1791 – *Gredzenowka, Gredzenuwka* [Архивъ, V, 2, 701, с. 667]. 1834 – *с. Гереженівка* [Похилевичъ, с. 347]. 1887 – *Гережановка* [Карта 1887]. 1924 – *с. Гереженівка* [СПК, с. 73]. За переказами, першим тут оселився козак *Гережа*. Відантроп. першопосел. суф. дер., пор. ОН *Герешъ, Heres* (1498) [СГУ, I, с. 242; Морошкин, с. 57].

29. **Германів** – х., Чр. У 1859 р. згадується біля с. Ліпляве хут. вл. *Германовскій* [Штиглиць, с. 48]. 1924 – **х. Германів** [Справочник, с. 61]. Знято з обл. н. п. Сучасна н. – посесив. дер., що виник шляхом усічення, див. також *Германъ* (1649) [РВЗ 1995, с. 535]. Варіант: ном. синг. ел. посесив, пор. ОН *Германівський* [Трійняк, с. 88].
30. **Героні́мівка** – с., Чр. Засноване у XVIII ст. князем *Ієронимом* Сангушкою [ІМС, с. 626; Похилевичь, с. 614]. Давня н. – *Полянка-малая (Полянка Маленька)* [Похилевичь, с. 614; ІМС, с. 626]. 1789 – **w. Heronimowka** [Архів, VII, 3, с. 239]. 1885 – **д. Геронимовка** [АСНМ, с. 28]. Відантроп. посесив. суф. дер., пор. ОН князь *Ієронім Сангушко* [ІМС, с. 626; Похилевичь, с. 614].
31. **Гинця** – х., Зл. Відоме у 1909 р. біля с. Піщане [АДК 1909]. Ген. синг. ел. посесив, пор. ОН *Гинць* [СД, с. 4].
32. **Гинця** – х., Зл. Існувало у 1909 р. неподалік с. Скориківка [АДК 1909]. Н. – див. № 31.
33. **Гладківщина** – с., Зл. 1749 – **х. Гладковъ** [Луцицький, с. 64]. 1859 – д. вл. *Гладковицина* [Штиглиць, с. 48; Бодянский, с. 212]. 1926 – с. *Гладківщина* [СПЧ, с. 45]. Відантроп. посесив. суф. н. [Бодянский, с. 212], пор. ОН *Гладкий* (кін. XV ст.) [Морошкин, с. 58], *Гладко* [Архів, VI, 2, с. 53], *С. Гладкий* (1649) [РВЗ 1995, с. 132]. Варіант: відантроп. посесив (ойконіміз. присвійн. прикм.).
34. **Гладківщина** – с-ще, Зл. 1900 – **д. Гладковицина** [Материалы, с. 140]. 1981 – с-ще [АТП 1981, с. 21]. Локат. відойконім. н. (див. № 33).
35. **Гладосів** – х., Зл. Як н. п. згадується у 1924 р. – **х. Гладосів** [Справочник, с. 55]. 1926 – *Гладосів* [СПЧ, с. 20]. Відантроп. посесив (ойконіміз. присвійн. прикм.), пор. ОН *Гладос*, див. *Гладьо* [Панцьо, с. 100], *Гладъ* (кін. IX ст.) [Морошкин, с. 58], *Гладкі* [Бодров, с. 161].
36. **Глибочок** – с., Ум. Виникло наприкінці XVII ст. [ІМС, с. 538] або у XVIII ст. [Дігтяренко, с. 19]. 1765 – **Hluboczka** [Архів, VII, 3, с. 30]. 1787 – **Głęboczek** [Архів, V, 2, с. 700]. 1790–1791 – **Hluboczek** [Архів, V, 2, с. 702]. 1834 – **с. Глибочокъ** [Похилевичь, с. 357]. 1885 – **с. Глибочекъ** [АСНМ, с. 28]. 1887 – *Глубочек* [Карта 1887]. 1924 – **с. Глибочек** [СПК, с. 85]. 1926 – **с. Глибочок** [СПУ, с. 85]. Кваліт. демін. н., пор. *глибокий* < *глиб* – «глибоке місце в річці» [Громко, с. 56]. У цьому місці дуже глибока р. Гнилий Тікич [Дігтяренко, с. 19; Похилевичь, с. 367].
37. **Глінча** – с., Чр. 1498 – *Глинскъ* [Архів, VII, 2, с. 133]. 1765 – **w. Hlincza** [Архів, VII, 3, с. 50]. 1789 – **w. Hlincze** [там само, с. 286]. 1800 – **д. Глинча** [Атлас]. 1924 – **с. Глинча** [Справочник, с. 105]. Відантроп. посесив, пор. ОН *Глинець*, див. також ОН *Глинский* (1433) [СГУ, I, с. 243].
38. **Гліняна Балка** – с., Зв. Відоме з 1773 р. [Шевчук, с. 30]. 1775 – **sloboda Gliniana Balka** [Архів, V, 2, с. 335]. 1800 – *Глиняная балка* [Атлас]. 1808 – *сlobода Глиняная-Балка* [Похилевичь, с. 718]. 1885 – **д. Балка-Глиняная** [АСНМ, с. 18]. 1887 – *Глиная Балка* [Карта 1887]. 1895 – **д. Балка Глиняна (Кунтушовка)** [СНМ, с. 100]. 1920 – *Глиняна Балка* [Щербатюк, с. 358]. Локат.-кваліт. н.-сл.-сп. (кваліт. прикм. та ГТ), пор. *глиняний* < *глина* – «характерна осадова порода» [Янко, с. 97]. Поблизу с. є глибока балка, на схилах якої здавна були відомі родовища якісної глини [Шевчук, с. 30]. Варіант: відантроп. суф. дер., пор. ОН *Кунтуш* < *кунтуш* – «верхній розпашний чоловічий і жіночий одяг заможного українського і польського населення XVI–XVIII ст.» [СУМ, IV, с. 400].
39. **Глушкі** – с., Чр. 1765 – **sl. Hluszki** [Архів, VII, 3, с. 42]. 1864 – **д. Глушки** [Похилевичь, с. 609]. 1924 – **с. Глушки** [СПК, с. 105]. Родова. н., пор. ОН *Глушко* (XVII ст.), *Глуша*, *Hlusa* (1115) [Морошкин, с. 59]; див. також полковник *Іосифъ Глухъ* (1649) [РВЗ 1995, с. 131].
40. **Гнє́нне** – с-ще, Чр. 1924 – **х. Гненний** [СПК, с. 99]. 1981 – с-ще *Гненне* [АТП 1981, с. 53]. Н. – ойконіміз. прикм., мотивований вербальною основою, пор. *гнути* – «надавати чому-небудь зігнутої, дугоподібної форми» [СУМ, II, с. 98]; див. також ОН *Гнано*, *Нпапо* [Морошкин, с. 59].
41. **Гнилець** – с., Зв. 1885 – **с. Гнилецъ** [АСНМ, с. 28]. 1924 – **с. Гнилецъ** [СПК, с. 103]. Локат. відгідрон. ойк. (від назви струмка, що тут протікає) [МЗБ], пор. апел. *гнилиця* – «болото зі стоячою водою» [Громко, с. 58].
42. **Годів** – х., Зв. Як н. п. існував у 1924 р. [СПК, с. 104]. Знято з обл. н. п. Відантроп. посесив. дер. (ойконіміз. присвійн. прикм.), пор. ОН *Года* [Морошкин, с. 59].
43. **Голе́гі** – х., Зв. Зареєстровано у 1914 р. Знято з обл. н. п. Ном. плюрал. ел. посесив, пор. ОН *Holech* (1052) [Морошкин, с. 60].
44. **Голова́тівка** – с., Зл. 1859 – д. вл. *Головатовка* [Штиглиць, с. 44]. 1946 – **х. Головатівка** [АТП 1947, с. 431]. Відантроп. посесив. дер., пор. ОН *Головатый* [Архів, VI, 2, с. 6], *Головаты* (1421) [СГУ, с. 249].

45. **Голова́тівка** – х., Зл. 1799–1801 – *х. Головатовской* [Ананьева, с. 168]. 1946 – *х. Головатівка* [АТП 1947, с. 405]. 12.07.1958 – знято з обл. н. п. [АТП 1966]. Сучасна н. – відантроп. посесив, утворений шляхом усічення та суфіксації ОН власниці, пор. ОН *Головатівська*, див. ОН *Головацький* [Панцьо, с. 101]. Варіант: ген. синг. ел. посесив.
46. **Головківка** – с., Чр. Згадується 1775 р. [ІМС, с. 696; Похилевич, с. 688]. 1775 – *wieś Ołownikowa* [Архив, V, 2, с. 333]. 1864 – *с. Головковка* [Похилевич, с. 688]. 1926 – *с. Головківка* [СПЧ, с. 35]. Відантроп. першопос. дер., пор. ОН *Головка* (1429) [СГУ, I, с. 249; Архив, I, 1, с. 25], *Мануило Головко* (1649) < *головко* – «головань; невеликий ростом з великою головою» [РВЗ 1995, с. 224].
47. **Голов'ятине** – с., Чр. Перша зг. – 1509 р. як *х. Олов'ятин* [Губський, с. 57]. 1730 – поодинокі хутори [Похилевич, с. 659]. 1775 – *wieś Holowiatyn* [Архив, V, 2, с. 215]; *с. Олов'ятинь (Голов'ятинь)* [Архив, I, 2, с. 246]. 1864 – *с. Голов'ятинь* [Похилевич, с. 659]. 1924 – *с. Голов'ятин* [СПК, с. 98]. 1926 – *Голов'ятин* [СПЧ, с. 47]. 1946 – *с. Голов'ятине* [АТП 1947, с. 287]. Варіанти н.: *Холоп'ятине, слобода Неплюєва* [Губський, с. 57]. На думку В. Никифорова, н. походить від прізвиська особи *ловчий* – «мисливець» [Нікіфоров, с. 57]. Н. – відантроп. посесив. дер. (ойконіміз. присвійн. прикм.), пор. ОН *Голов'ята*, див. *Головаты* (1421) [СГУ, I, с. 249], *Ф. Головня* (1649) [РВЗ 1995, с. 137]. Варіант: ген. синг. ел. посесив, пор. ОН *Неплюй*.
48. **Голоп'ятів** – х., Чр. 1775 – *wieś Holopiatyn* [Архив, V, 2, с. 333]. 1924 – *х. Голоп'ятів* [СПК, с. 94]. Знято з обл. н. п. Відантроп. посесив. дер. (ойконіміз. присвійн. прикм.), пор. ОН *Голоп'ятовы*.
49. **Голубівщина** – х., Зл. Як н. п. зареєстровано у 1924 р. [Справочник, с. 60]. Знято з обл. н. п. Відантроп. суф. посесив. дер., пор. ОН *Голуб* (1495) [Демчук, с. 27], *І. Голубченко* (1649) [РВЗ 1995, с. 134].
50. **Голубки** – х., Зл. 1909 – *х. Голубка* [АДК 1909]. 1946 – *х. Голубки* [АТП 1947, с. 405]. 12.07.1958 – приєднано до с. Антипівка [АТП 1972]. Ген. синг. ел. посесив, пор. ОН *Голубка* [Демчук, с. 125]; див. також ОН *Голуб* (1495) [Демчук, с. 27]. Варіант н.: ном. синг. ел. посесив.
51. **Голякі** – с., Кн. 1800 – *Голяки* [Атлас]. 1890 – *Holakow* [Архив, VII, II, с. 397]. 1903 – *с. Голяки* [Карта Дороганевского]. 12.07.1958 – приєднано до с. Мельники [АТП 1972]. Родова н., пор. ОН *Івань Голяк* (1649) [РВЗ 1995, с. 88]; див. також апел. *голяк* – «убога людина; злидар» [СУМ, II, с. 120].
52. **Гонтарівщина** – х., Зл. Існувало як н. п. у 1946 р. [АТП 1947, с. 398]. 12.07.1958 – приєднано до с-ща Малинівщина [АТП 1972]. Відантроп. суф. посесив. дер., пор. ОН *Гонтар* < апел. *гонтар* – «той, хто виготовляє гонт (гонту)» [СУМ, II, с. 123].
53. **Гонтин** – х., Чр. Як н. п. зареєстровано у 1926 р. [СПЧ, с. 9]. Знято з обл. н. п. Відантроп. посесив (ойконіміз. присвійн. прикм.), пор. ОН *Гонта* < апел. *гонта, гонт* – «покрівельний матеріал у вигляді тонких дощечок» [Худаш, с. 80].
54. **Гончаренків** – х., Зв. Як н. п. згадується у 1924 р. [СПК, с. 108]. Знято з обл. н. п. Ген. плурал. ел. посесив, який указує на заняття жителів, пор. ОН *І. Гончаренко* (1649) [РВЗ 1995, с. 136]; див. також апел. *Гончаренко* – «син гончара» [Грінченко, I, с. 308].
55. **Гончаріха** – с., Зв. Відоме з II пол. XVIII ст. [ІМС, с. 377]. 1800 – *д. Гончариха* [Атлас]. 1924 – *с. Гончариха* [СПК, с. 75]. Відгідрон. локат н, див. *р. Гончариха* (права притока Гнилого Тікичу) [СГУ, с. 147].
56. **Гончарівка** – х., Зл. Як н. п. зафіксовано у 1924 р. [Справочник, с. 54]. Знято з обл. н. п. Відандрон. посесив. дер., пор. ОН *Гончарь*, див. також апел. *гончарь* – «майстер, який виготовляє посуд та інші вироби з глини; той, хто виготовляє горщики» [РВЗ 1995, с. 536; СУМ, II, с. 124].
57. **Горбані** – х., Зл. 1926 – *Горбані* [Справочник, с. 11]. Знято з обл. н. п. Ном. плурал. ел. посесив, пор. ОН *Горбань* [Редько 1966, с. 67; Худаш, с. 82].
58. **Горбанівка** – х., Чр. Існувало у 1924 р. [СПК, с. 94]. Знято з обл. н. п. Відантроп. посесив. суф. дер., див. № 57.
59. **Горбатенко** – х., Ум. 1926 – *Горбатенко* [СПУ, с. 149]. Знято з обл. н. п. Ном. синг. ел. посесив, пор. ОН *А. Горбатенко* (1649) [РВЗ 1995, с. 134].
60. **Горбівка** – х., Зл. 1924 – *х. Горбівка* [Справочник, с. 62]. Знято з обл. н. п. Сучасна н. – кваліт. суф. дер., пор. ГТ *горб* – «невелике округле підвищення на площині: бугор, пагорок» [СУМ, II, с. 125].

61. **Горббѡвъ** – х., Зл. Згадується у 1909 р. [АДК 1909]. Знято з обл. н. п. Відантроп. посесив. н. (ойконіміз. присвійн. прикм.), пор. ОН *Игнатъ Горьбѡъ* (1649) [РВЗ 1995, с. 135]; див. також ОН *Горбовы*.
62. **Гордаѡвъ** – х., Зв. Як н. п. існував у 1946 р. [АТП 1947, с. 280]. 12.07.1958 – приєднано до с. Соболівка [АТП 1972]. Відантроп. посесив (ойконіміз. присвійн. прикм.), пор. ОН *Гордей* [Морошкин, с. 61], *Гордеев* [Бодров, с. 161].
63. **Гордаші́вка** – с., Ум. Виникло наприкінці XVII ст. [ІМС, с. 539]. 1755 – **д. Гордашевка** [Панченко, с. 31]. 1766 – **Hordyszowka** [Архивъ, V, 2, с. 196]. 1787 – **Ordaszowka** [Архивъ, V, 2, с. 579]. 1790–1791 – **Hordaszowka** [Архивъ, V, 2, с. 702]. 1834 – **с. Гордашовка** [Похилевичъ, с. 355]. 1887 – **Гордышевка** [Карта 1887]. 1926 – **с. Гордашівка** [СПУ, с. 150]. Гіпотези походження н.: 1) від імені гунського полковника *Гордаша*; 2) від тривалої зупинки орди (*Орда* – *Горда*) [Дігтяренко, с. 18–19]. На нашу думку, н. – відантроп. посесив. дер., пор. ОН *Гордашъ* [Морошкин, с. 61].
64. **Гордієнкі́в** – х., Зв. Відоме як н. п. у 1924 р. [СПК, с. 106]. Знято з обл. н. п. Ген. плюрал. ел. посесив, пор. ОН *Гордієнко* [Трійняк, с. 93], *Гордей* [Морошкин, с. 61].
65. **Гордійчука́** – х., Ум. 1926 – х. **Гордійчука** [СПУ, с. 150]. Знято з обл. н. п. Ген. синг. ел. посесив, пор. ОН *Гордійчук* < *Гордій* [Трійняк, с. 93].
66. **Горобі́ївка** – с., Чр. Виникло у I пол. XVIII ст. [ІМС, с. 352]. 1746 – **с. Воробьевка, Воробієвка** [Похилевичъ, с. 636, 639]. 1775 – **wieś Worobijowka** [Архивъ, V, 2, с. 330]. 1859 – д. вл. **Оробьевка** [Штиглиц, с. 46]. 1864 – **Воробѣвка**, (у тексті) **Оробѣвка** [Архивъ, I, 3, с. 572. – VI, 2, с. 146]. 1891 – **д. Горобьевка** [Карти 1891]. 1909 – **с. Горобьевка** [АДК 1909]. 1924 – **с. Горобіївка** [СПК, с. 111]; **д. Вороб'ївка** [Справочник, с. 54]. На нашу думку, н. – локат. відгідрон. дер., пор. *р. Оробіївка* [Цілуйко, с. 137]; див. також ОН *Воробей* (XV ст.) [Демчук, с. 124].
67. **Городѣ́цьке** – с., Ум. Відоме з XVII ст. [ІМС, с. 590], але існує думка, що засноване у XVI ст. [Панченко, с. 19]. 1745 – **Horodeckie** [Архивъ, VI, 2, с. 75]. 1800 – **с. Городецкое** [Атлас]. 1890 – **Horodeckiey, Horodeckiego** [Архивъ, VII, 2, с. 406, 559]. 1924 – **с. Городецька** [СПК, с. 86]. 1946 – **с. Городецьке** [АТП 1947, с. 292]. Кваліт. прикм., пор. ГТ *город* – «поле, підготовлене для обробітку; город, присадибна земельна ділянка; земельна ділянка, відведена для вирощування овочів» [Громко, с. 63]; див. також АГТ *городець* – «те саме, що місто» [СУМ, II, с. 135], ОН *Городецкий* (відтопон. утв.) (1649) [РВЗ 1995, с. 536]. За переказами, у I пол. XVI ст. на підвищенні споруджено острог, який згодом стали називати фортецею-городком [Монке, с. 162].
68. **Городи́ще** – м., Чр. Відоме з XVI ст. Місцеві краєзнавці вважають, що пос. існувало у 1049 р. [Щербина]. 1654 – **г. Городища** [Акты, X, с. 75]. 1722 – **м-ко Городище** [Похилевичъ, с. 628–629]. 1764 – **miasto Horodyszcz** [Акты, V, с. 2, 38]. 1957 – **м. Городище** [ІМС, с. 125–135]. Гіпотези походження н.: 1) від знищеного укріпленого пос.; 2) від городищ Бугаївка, Теличківка, Жабокрич [Щербина]. На нашу думку, локат. н. (ойконіміз. АГТ), пор. *городище* – «поселення, укріплене валами і ровами; місце, де збереглися рештки укріпленого поселення» [Грінченко, I, с. 313; Коваль, с. 7; Шульгач, с. 35].
69. **Городи́ще** – с., Ум. 1775 – **wieś Horodyszca** [Архивъ, V, 2, с. 217]. 1885 – **с. Городища** [АСНМ, с. 29]. 1924 – **с. Городище з хуторами** [СПК, с. 77]. 12.07.1958 – приєднано до м. Жашків [АТП 1972]. Локат. н. (див. № 68). Варіант: описова конструкція (ойкон. та АГТ).
70. **Городні́ця** – с., Ум. Відоме з 1795 р. [Монке, 164]. Давня н. – **Поле Могили** [Монке, с. 163]. 1834 – **с. Городница** [Похилевичъ, с. 372]. 1890 – **Horodnice** [Архивъ, VII, II, с. 400]. Сучасна н. – локат. суф. дер., пор. АГТ *городок* – «обгороджена ділянка на городі; населених пункт; адміністративний, промисловий, торговий і культурний центр» [Громко, с. 63; СУМ, IV, с. 751]; див. також *городница* – частина стіни укріплення; переплетення з колод, що наповнюється землею чи камінням; ОН *Городницкий* (1649) [РВЗ 1995, с. 536]. Варіант: ген. синг. кваліт.-посесив. н.-сл.-сп., пор. ОН *Могила* [Редько 1966, с. 100], ГТ *поле*; пор. також *могила* – «горб, окрема невисока гора; підвищення; штучно насипаний горб; довгий насип; гребінь, продовгувате підвищення» [Янко, с. 231; Громко, с. 121–122]. На території с. є курган (могила), ймовірно, скіфської доби.
71. **Городо́к** – с-ще, Чр. 1900 – **х. Городокъ** [Материалы, с. 80]. 6.02.1968 – с-ще **Городок** приєднано до с-ща Кудашеве [АТП 1972]. Локат. н. (ойконіміз. АГТ), див. № 70.
72. **Гѡ́стра Моги́ла** – х., Зл. Як н. п. зареєстровано у 1924 р. [Справочник, с. 52]. Знято з обл. н. п. Локат.-кваліт. н.-сл.-сп. (прикм. та ГТ), див. № 70.

73. **Гра́бовець** – х., Ум. 1885 – **х. Грабовець** [АСНМ, с. 29]. Знято з обл. н. п. Кваліт. відфлоролексма суф. н., пор. апел. *грабовий* < *граб* – «листяне дерево або кущ родини березових з гладенькою сірою корою» [СУМ, II, с. 150]; див. також ОН *Грабь* [Демчук, с. 128], *Grabia* (1284) [Морошкін, с. 63].
74. **Гре́бля** – с., Ум. Відоме з XVI ст. як **Циберманівська Гребля** [Панченко, с. 19]. 1766 – *wieś Cebermanowa Grobla* [Архів, V, 2, с. 197]. 1784 – **Цеберманова Вилка** [там само]. 1787 – **Цеберманова** [там само]. 1882 – **Цыбермановская Гребля, Цеберманова-Гребля** [Новицький, I, с. 870]. 1885 – **с. Цыберманова-Гребля** [АСНМ, с. 77]. 1895 – **д. Гребля-Цеберманова** [СНМ, с. 153]. 1924 – **с. Гребля Циберманівська** [СПК, с. 80]. 1926 – **Циберманов Гр.** [СПУ, с. 159]. 1946 – **с. Гребля** [АТП 1947, с. 896]. Локат. н. (ойкон. ГТ), пор. *гребля*. Варіант: локат. н.-сл.-сп. (ад'єкт. та ГТ), апел. *вилка* – «розгалуження дороги; розгалуження русла річки» [Громко, с. 41].
75. **Гре́кове** – с-ще, Чр. Як н. п. згадується у 1924 р. [СПК, с. 94]. 1981 – **с-ще Грекове** [АТП 1981, с. 24]. Відантроп. посесив (ойконіміз. присвійн. прикм.), пор. ОН *Греков* (1550); див. також *греки* – «народ, що становить основне населення Греції» [СУМ, II, с. 164].
76. **Грені́ченковъ** – х., Ум. 1885 – **х. Гринченковъ** [АСНМ, с. 30]. 1895 – **х. Грениченковъ** [СНМ, с. 153]. Знято з обл. н. п. Ген. плурал. ел. посесив., пор. ОН *Гриниченко* < *Гриня* < *Григорій* [Трійняк, с. 93–96]; див. також *Т. Гринченко* (1649) [РВЗ 1995, с. 136].
77. **Греча́нівка** – с., Зл. 1924 – **х. Гречано-Петровський** [Справочник, с. 58]. 1946 – **х. Гречанівка** [АТП 1947, с. 409]. 1987 – **с. Гречанівка** [АТУ 1987, с. 313]. Посесив. н., що виникла шляхом усічення колишнього ойконіма; див. також ОН *Гречаникъ* < *гречаник* – «вид хліба» (1649) [РВЗ 1995, с. 536]. Варіант: посесив. композит, пор. ОН *Гречан – Петрівський* [Трійняк, с. 294].
78. **Гречкі́вка** – с., Чр. Заселене на поч. XVIII ст. розкольниками – Пилипонами [Похилевич, с. 644]. 1775 – *wieś Hreczkowka* [Архів, V, 2, с. 215]. 1782 – **д. Гречковка (Новокняжа)** [Похилевич, с. 644]. 1829 – **Гречковъ** [Карта 9]. 1924 – **с. Гречківка** [Справочник, с. 48]. Відантроп. першопосел. дер., пор. ОН *Гречка*. Варіанти н.: 1) локат.-кваліт. композит; див. також ОН *Князь* (1563); 2) ойконіміз. присвійн. прикм.
79. **Грибе́никі** – х., Зл. 1924 – **Гребеники** [Справочник, с. 61]. 1946 – **х. Грибеники** [АТП 1947, с. 431]. 12.07.1958 – приєднано до с. Савківка [АТП 1972]. Ном. плурал. ел. н., пор. ОН *Гребенъникъ* < апел. *гребенникъ* – «ремісник, який робить гребінці» (1649) [РВЗ 1995, с. 536], *Савка Грибенко* (1649) [РВЗ 1995, с. 132], *Гребенникъ* [АСНМ, 3, III, с. 651]; див. також ГТ *греб* – «горб», *грибина* – «відстань зверху вниз від поверхні, краю чого-небудь» [СУМ, II, с. 82].
80. **Григо́рівка** – с., Чр. Виникло у XV ст. або у 1552 р. [ІМС, с. 352]. 1616 – **Грегоров** [там само, с. 20], **Григор'єв** [там само, с. 19]. 1765 – *w. Hrehorowka* [Архів, VII, 3, с. 59]. 1775 – *wieś Hryhorowka* [Архів, V, 2, с. 329]. 1790 – **с. Григоровъ** [Похилевич, с. 594]; **Грегоровъ, Григоревъ, Григоровка** [Архів, II, 1, с. 124. – III, 1, с. 237. – III, 3, с. 635. – IV, 1. Прилож., с. 450]. 1924 – **с. Григорівка** [СПК, с. 104]. Відантроп. першопосел. н., пор. ОН *Григорій* [Скрипник, с. 53]. За переказами, н. походить від імені боярина *Григорія*, який отримав поселення як винагороду за вислугу від київського князя Олелька Володимировича. Варіант: відантроп. посесив (ойконіміз. присвійн. прикм.), пор. ОН *Григорій* [Трійняк, с. 93].
81. **Григо́рівка** – с., Зл. 1767 – **с. Григоровка** [Лучицький, с. 170]. 1799–1801 – **д. Григорьевка** [Описи, с. 168]. 1924 – **д. Григорівка** [Справочник, с. 62]. Н. – див. № 80.
82. **Григо́рівка** – х., Зл. Відоме у 1924 р. [Справочник, с. 52]. 12.07.1958 – приєднано до с. Золотоношка [АТП 1972]. Відантроп. посесив. дер. (див. № 80).
83. **Гринця́** – х., Зл. 1900 – **х. Гринца** [Матеріали, с. 80]. 1924 – **х. Гринця** [Справочник, с. 53]. Знято з обл. н. п. Ген. синг. ел. посесив, пор. ОН *Бѣломоръ Гринецъ* (1649) [РВЗ 1995, с. 132], *Гринько* [Грінченко, IV, с. 551; Демчук, с. 18], *Григорій* [Трійняк, с. 93].
84. **Грихно́вка** – х., Зл. 1799–1801 – **х. Грѣхновскій / Грихновской** [Описи, с. 168]. 1859 – хут. вл. **Грихновка (Грѣхновскій)** [Штиглиц, с. 41]. Знято з обл. н. п. Варіанти: 1) ном. ел. синг. посесив, пор. ОН *Грихновская* < *Грихно* < *Григорій* [Скрипник, с. 53; Морошкін, с. 65]; 2) ном. синг. ел. посесив. Сучасна н. – відантроп. посесив, що виник шляхом усічення.
85. **Гри́шин** – х., Зл. Як н. п. існувало у 1924 р. [Справочник, с. 51]. Знято з обл. н. п. Відантроп. посесив. дер. (ойконіміз. присвійн. прикм.), пор. ОН *Гриша* (1601) < *Григорій* [Скрипник, с. 53; Морошкін, с. 65].

86. **Гришківка** – с-ще, Зл. 1900 – **х. Гришковка** [Матеріали, с. 44]. 1924 – **д. Гришківка** [Справочник, с. 54]. 12. 07. 1958 – **х. приєднано до с. Богуславець** [АТП 1972]. Відантроп. посесив. ойк., пор. ОН *Гришко* (1495) [Архивъ, III, 2, с. 235], *Гриша* (1601) [Морошкин, с. 65].
87. **Грищинці** – с., Чр. 1579 – **Нрысзуйце** [Мригл., ŽD, XX, с. 171]. 1765 – **w. Hryszczyńce** [Архивъ, VII, 3, с. 53; V, 2, с. 212, 330]. 1768 – **села Грищинець** [Архивъ, I, 3, с. 502]. 1800 – **с. Грищенцы** [Атлас]. 1864 – **Грищинцы** [Похилевичъ, с. 603; Архивъ, I, 3, с. 496. – IV, 2, с. 315]. 1924 – **с. Гришинці** [СПК, с. 104]. 1926 – **Грищенці** [СПЧ, с. 29]. 1946 – **с. Грищинці** [АТП 1947, с. 272]. Відантроп. патрон. н., пор. ОН *Гришка* < *Григорій* [Скрипник, с. 53]; див. також ОН *Мартин Грищенко* (1649) [РВЗ 1995, с. 131].
88. **Гродзёве** – с., Ум. Відоме з XVIII ст. [ІМС, с. 590]. 1766 – **Grodziowa** [Архивъ, V, 2, с. 195]. 1787 – **Grudziowa** [Архивъ, V, 2, с. 700]. 1834 – **с. Гродзева** [Похилевичъ, с. 347]. 1924 – **с. Гродзево** [СПК, с. 73]. 1946 – **с. Гродзево** [АТП 1947, с. 255]. Давня н. – **Гродзева Слобода** [ДАЧО]. Гіпотези походження сучасної н.: 1) від прізвища уманського наказного полковника *Гродзенко* (*Гродзенко*) [Мицик, с. 25]; 2) пан *Гродзь* із Білорусії оселив тут першими Ткаченка та Білоруса, які назвали поселення за ім'ям *Гродзя* [Монке, с. 165]. Н. – відантроп. посесив. дер. (ойконіміз. присвійн. прикм.), пор. ОН *Гродзь*, *Лукань Кгродзенко* (1649) [РВЗ 1995, с. 132]. Варіант: посесив.-локат. н.-сл.-сп. (посесив і ойконіміз. АГТ).
89. **Громі** – с., Ум. Відоме з XVIII ст. [ІМС, с. 590]. 1766 – **Gromy** [Архивъ, V, 2, с. 195]. 1787 – **Hromy** [Архивъ, V, 2, с. 578]. 1885 – **с. Громы** [АСНМ, с. 30]. 1924 – **с. Громи** [СПК, с. 86]. За переказами, с. засноване братами з прізвищем *Громи* [Монке, с. 166]. Родова н., пор. ОН *Громъ* – суф. утворення від слов. автохт. імені на зразок *Громиславъ* (1649); див. також апел. *громъ* – «гуркіт і грім у хмарах разом із блискавкою; великий гуркіт, тріск» [РВЗ 1995, с. 536].
90. **Громовскій** – х., Ум. 1887 – **х. Громовской** [Карта 1887]. Знято з обл. н. п. Локат. н. (ойконіміз. ад'єкт.), див. № 89.
91. **Гро́хи** – х., Зл. 1924 – **х. Гроха** [Справочник, с. 51]. 1926 – **х. Грохи** [СПЧ, с. 13]. Знято з обл. н. п. Варіант: ном. синг. ел. посесив, пор. ОН *Гроха*. Сучасн. ойк. – ген. синг. ел. посесив.
92. **Грошénки** – х., Зл. У 1909 р. згадується біля м. Золотоноша [АДК 1909]. Ном. плюрал. ел. посесив, пор. ОН *Грош*, *Грошенко*.
93. **Гру́зька** – х., Гр. 1764 – **w. Hryzka** [Архивъ, V, 2, с. 39]. 1926 – **х. Грузька** [Справочник, с. 14]. 12.07.1958 – знято з обл. н. п. [АТП 1966]. Локат. відгідрон. н., пор. *р. Грузька* (ліва притока Вільшанки, права притока Нехаєва, права притока Дніпра) [СГУ, с. 157].
94. **Грушківка** – с., Чр. Відоме з 1752 р. [ІМС, с. 319]. 1775 – **wieś Hroskowska** [Архивъ, V, 2, с. 333]. 1785 – **с. Грушковка** [Похилевичъ, с. 693]. 1887 – **Грушовка** [Карта 1887]. 1924 – **с. Грушківка** [СПК, с. 92]. Відантроп. посесив. н., пор. ОН *Грушко* (1608) [Демчук, с. 22], *Павель Грушка* (1649) [РВЗ 1995, с. 182].
95. **Грушóвка** – х., Зв. 1887 – **Грушовка** [Карта 1887]. Знято з обл. н. п. Відантроп. посесив, пор. ОН *Груша*.
96. **Гу́бової Га́лки** – х., Зв. 1924 – **х. Губова Галка** [СПК, с. 107]. 1926 – **х. Губової Галки** [СПУ, с. 150]. Знято з обл. н. п. Ген. синг. ел. посесив. н.-сл.-сп. (ймовірно, прізвище (чи прізвисько) та ім'я власниці). Варіант: ном. синг. ел. посесив., пор. ОН *Губа* (1479) [Демчук, с. 130; Морошкин, с. 66; Шульгач, с. 39], *Галка* [Трійняк, с. 80]; див. також *губи* – «гриби» [Грінченко, I, с. 335]; д.-рус. *губа* – «затока» вказує на форму поселення.
97. **Гудзі́вка** – с., Зв. Відоме з 1750 р. [ІМС, с. 252]. 1885 – **д. Гудзовка (Поповъ Рогъ)** [АСНМ, с. 59]. 1887 – **Поповъ Рогъ (Гудзовка)** [Карта 1887]. Кін. XIX – поч. XX ст. – **с. Поповъ рогъ** [Карта Ильина]. 1924 – **с. Гудзі́вка (Понів Різ)** [СПК, с. 103]. 1926 – **с. Гудзі́вка** [СПУ, с. 150]. Відантроп. першопосел. дер. За переказами, с. заснували втікачі-каторжники *Гудзь*, *Рябокoнь* і *Санітон* [МЗБ]. Давня н. – посесив.-локат. н.-сл.-сп., пор. апелятив *nin* – «духовне звання у православній церкві» [СУМ, VI, с. 538], *різ* – «місце, де перетинаються дві вулиці або де вулиця повертає вбік; сторона, край чого-небудь» [СУМ, VIII, с. 553]; див. також ОН *Попъ* (1216) [Морошкин, с. 154]; за переказами, назва утворилася від однойменного лісового урочища [МЗБ].
98. **Гуляйгородóк** – с., Чр. На думку В. Нікіфорова, виникло у 1777 р. [Нікіфоров, с. 57]. 1766 – **wieś Hulayhorod** [Архивъ, V, 2, с. 215], **wieś Hulaygrad** [там само]. 1858 – **д. Гуляйгородъ** [Похилевичъ, с. 659]. 1887 – **д. Гуляйгородокъ** [Карта 1887]. 1924 – **с. Гуляй-Городок** [СПК, с. 98]. 1926 – **с. Гуляй Городок** [СПЧ, с. 47]. 1946 – **с. Гуляйгородок** [АТП 1947, с. 286]. Версії походження н.: 1) після влаштованого Катериною II гуляння виникло поселення *Гуляй-городъ* [Нікіфоров, с. 57]; 2) від дешевої горілки, яку збиралися тут пити селяни [Похилевичъ, с. 617];

- Нікіфоров, с. 57]. На нашу думку, н. – посесив. композит, пор. ОН *Гуляй* (1649) < діал. *гуляйко* – «бродяга, нероба» [РВЗ 1995, с. 537] та АГТ; пор. також апел. *гуляй-город* – «пересувна бойова споруда з окремих щитів з бійницями, що використовувалася рос. військами та запорізькими козаками при облозі фортеці і т. ін.» [СУМ, II, с. 191].
99. **Гуляйка** – с., Ум. 1800 – *с. Гуляйка* [Атлас]. 1887 – *Гулайка* [Карта 1887]. 1895 – *с. Гуляйки* [СНМ, с. 104]. 1926 – *с. Гуляйка* [СПУ, с. 150]. За переказами, люди з Кобринського йшли на відгули оселятися [Дігтяренко, с. 19]. На нашу думку, н. – ген. синг. ел. посесив. дер., пор. ОН *Гуляйко* (1628) [Морошкин, с. 66] < діал. *гуляйко* – «бродяга, нероба» (1649) [РВЗ 1995, с. 537]. Варіант: ном. плура. ел. посесив.
 100. **Гуляй Поле** – х., Зл. 1924 – *х. Гуляй-Поле* [Справочник, с. 54]. Знято з обл. н. п. Локат.-посес. ойк. (посесив та ГТ), пор. апел. *поле*; див. також апел. *гуляйполе* – «вільне, не засіяне ніким і не оброблене поле; роздолля» [Коваль, с. 196].
 101. **Гуляйпôle** – с., Зв. 1765 – *w. Hulaypole* [Архів, VII, 3, с. 26]. 1885 – *с. Берыбисы (Гуляйполе)* [АСНМ, с. 30]. 1895 – *с. Берыбисы (Гуляйполь)* [СНМ, с. 101, 104]. 1924 – *с. Гуляйпіль* [СПК, с. 75]. 1926 – *Гуляй Поле* [СПУ, с. 150]. 1987 – *с. Гуляйполе* [АТУ 1987, с. 316]. Н. – локат.-посесивний композит, пор. ОН *Гуляй* і ГТ *поле*. Варіант: родовий відантроп. дер., пор. ОН *Берыбис*.
 102. **Гуменюка** – х., Ум. 1926 – *Гуменюка* [СПУ, с. 150]. Знято з обл. н. п. Ген. синг. ел. посесив, пор. ОН *Гуменнюк* [Архів, VI, 2, с. 507], див. ОН *Гуменъ* < *гумен* – «ігумен» (1649) [РВЗ 1995, с. 537].
 103. **Гусакóве** – с., Зв. Відоме з серед. XVIII ст. [ІМС, с. 252]. 1765 – *wieś Husakow* [Архів, V, 2, с. 215]. 1800 – *Гусакова* [Атлас]. 1887 – *Гусаков* [Карта 1887]. 1895 – *с. Гусаково* [СНМ, с. 104]. 1924 – *с. Гусакове* [СПК, с. 84]. Відантроп. першопос. н. (ойконіміз. присвійн. прикм.), пор. ОН *Гусак* (1455) [Демчук, с. 126], *Юско Гусакъ* (1649) [РВЗ 1995, с. 182]. За переказами, с. заснував козак *Іван Гусак* [МЗБ].
 104. **Гута Кумейківська** – х., Чк. 1864 – *д. Гута* [Похилевич, с. 634]. 1924 – *х. Гута-Кумейківська* [СПК, с. 100]. Знято з обл. н. п. Локат. н.-сл.-сп. (ойконіміз. ГТ та ад'єкт.), пор. нім. *Hutte* – «металургійний завод», польс. *Hutta* – «металургійний завод, домна, скляний завод». В Україні так називали примітивні скляні підприємства з виготовлення кристалю [Грінченко, I, с. 344; СУМ, II, с. 200; Шульгач, с. 40; Янко, с. 110–111]. Варіант: ойконіміз. ГТ.
 105. **Гута-Межирівська** – х., Чк. 1864 – *д. гута-Межирицкая* [Похилевич, с. 636]. 1887 – *Гута Мижирицкая* [Карта 1887]. 1895 – *сл. Гута Межирицкая* [СНМ, с. 305]. 1901 – *слоб. Гута Мижиричск.* [Карта 1901]. 1924 – *с. Гута Межирицька* [СПК, с. 100]. 1926 – *Гута Межирицька* [СПЧ, с. 41]. 12.07.1958 – *х. Гута-Межирівська* приєднано до с. Кумейки [АТП 1972]. Н. – див. № 104.
 106. **Гута Мошенська** – с., Чк. 1887 – *Гута Мошенского* [Карта 1887]. 1895 – *сл. Гута Старая* [СНМ, с. 305]. 1901 – *слоб. Старая Гута* [Карта 1901]. 1924 – *с. Гута Мошнянська* [СПК, с. 100]. 1926 – *Мошенська Гута* [СПЧ, с. 42]. Знято з обл. н. п. Локат. н.-сл.-сп. (див. № 104). Варіант: локатив.-квалітат. н.-сл.-сп.
 107. **Гута-Селищанська** – с., Чр. Заснована, вірогідно, у XVII ст. [Степенькіна, с. 161]. 1885 – *д. Гута-Селицкая* [АСНМ, с. 31]. 1924 – *с. Буда Селищанська* [СПК, с. 113]. 1926 – *Гута Селицька* [СПЧ, с. 50]. 1946 – *Гута-Селицька* [АТП 1947, с. 275]. 2004 – *Гута-Селищанська* [Степенькіна, с. 161]. Локат. н.-сл.-сп. (див. № 104). Варіант: локат. н.-сл.-сп. (ойконіміз. ГТ *буда* та ад'єкт.).
 108. **Гута-Стеблівська** – с., Чр. Засноване у XVII ст. [Степенькіна, с. 161]. 1864 – *д. Стеблевская-гута* [Похилевич, с. 608]. 1885 – *д. Гута-Стеблевская* [АСНМ, с. 31]. 1924 – *Гута-Стеблівська* [СПК, с. 113]. Локат. н.-сл.-сп. (ойконіміз. ГТ та ад'єкт.), див. № 104.
 109. **Гушель** – х., Зл. Як н. п. зареєстровано у 1924 р. [Справочник, с. 51]. Н. – ном. синг. ел. посесив, пор. ОН *Гушель*.
 110. **Гущівка** – с., Чр. Згадується 1741 р. [Похилевич, с. 668]. 1765 – *w. Huszczowka* [Архів, VII, 3, с. 12]. 1864 – *д. Гуцевка* [Похилевич, с. 668]. 1887 – *Гущовка* [Карта 1887]. 1924 – *с. Гуцівка* [СПК, с. 99]. 11.08.1961 – приєднано до с. Вітове [АТП 1972]. Локат. суф. дер., пор. апел. *гуща* – «хаші, густе місце; місце найбільшого скупчення кого-, чого-небудь» [Шульгач, с. 40; СУМ, II, с. 20]; див. ОН *Гуща* (1449) [Архів, I, I, с. 4], ОН *Гушча* < апел. *гуща* – «густий ліс, лісові хаші» (1649) [РВЗ 1995, с. 537].

Отже, проведений комплексний лексико-семантичний і словотвірний аналіз ойконімів Черкащини на початкову літеру «Г» дає підстави констатувати, що локальний ономастичний простір демонструє

високу ступінь інтеграції в загальноукраїнську топонімічну систему. Дослідження підтвердило домінування відантропонімних дериватів у структурі ойконімікону, що є типовим для посесивного принципу номінації, характерного для періоду активного заселення краю (кінець XVII – початок XIX ст.). Ці назви, сформовані переважно від християнських імен (як-от *Гаврилівка* від ОН *Гаврило*) та апелятивних антропонімів-прізвищ (*Гарбузин* від ОН *Гарбуз*, *Глушки* від ОН *Глушко*), слугують прямим маркером належності території конкретному засновнику чи власникові.

Поряд із ними значну групу становлять відапелятивні ойконіми, в основі яких лежать географічні терміни (ГТ), що описують характерні риси ландшафту та гідрооб'єктів (наприклад, *Глибочок* – від *глибокий* і ГТ *глиб*, *Городище* – від АГТ *городище* – укріплене місце). Це підтверджує тісний зв'язок ойконімної системи з природним середовищем і господарською діяльністю населення.

Висновки про семантичні, мотиваційні і словотвірні тенденції засвідчують, що ойконімія Черкащини є цінним лінгвокультурним феноменом, який відображає архаїчну лексику та етапи заселення теренів. У світлі сучасних процесів декомунізації та деросіянізації топонімного простору України подальше лексико-дериваційне опрацювання регіональної ономастики набуває особливої наукової та практичної значущості, слугує основою для верифікації і ревізії географічних назв.

ДЖЕРЕЛА

- АДК 1909 – Админ.-дорожная карта Золотоношского уезда. Изд. по свѣдѣніямъ 1909 года.
 Акты – Акты, относящиеся к истории Южной и Западной России, собранные и изданные Археологическою комиссією (1861–1892). Т. 1–25. Санкт-Петербургъ.
 Архивъ – Архивъ Юго-Западной России, издаваемый временной комиссією для разбора древнихъ актовъ, высочайше учрежденною при Киевскомъ, Подольскомъ и Волынскомъ генерал-губернаторѣ (1859–1914). Ч. 1–8. Киевъ.
 АСНМ – Алфавитный списокъ населенныхъ мѣстъ Киевской губерніи (1885). Киевъ, 83 с.
 Атлас – Атласъ Киевской губерніи, состоящий из генеральной карты 12 городовыхъ плановъ и 12 повѣтовыхъ картъ (1800). Киевъ.
 АТП 1947 – Українська РСР. Адміністративно-територіальний поділ на 1 вересня 1946 р. (1947). Київ, 1064 с.
 АТП 1966 – Довідник адміністративно-територіального поділу Черкаської області. На 1-е квітня 1966 р. (1966). Черкаси, 137 с.
 АТП 1972 – Довідник адміністративно-територіального поділу Черкаської області. За станом на 1 липня 1971 р. (1972). Дніпропетровськ, 134 с.
 АТП 1981 – Нечай, І. Т., Восканян, В. Г. і Кам'янський, В. Є. (1981). Черкаська область. Адміністративно-територіальний поділ на 1 січня 1981 року. Дніпропетровськ, 118 с.
 АТУ 1987 – Українська РСР. Адміністративно-територіальний устрій (на 1 січня 1987 р.) (1987). Київ, 504 с.
 Бодянский – Бодянский, П. (сост.) (1865). Памятная книжка Полтавской губерніи, за 1865 год ... Полтава.
 Грінченко – Грінченко, Б. Д. (ред.) (1996–1997). Словарь української мови. В 4 т. Київ.
 Громко – Громко, Т. В., Лучик, В. В. і Поляруш, Т. І. (1999). Словник народних географічних термінів Кіровоградщини. Київ; Кіровоград, 224 с.
 ДАЧО – Державний архів Черкаської області (м. Черкаси). Ф. 4178. Оп. 1. Спр. 418. Арк. 2.
 ІМС – Історія міст і сіл Української РСР. Черкаська область (1972). Київ, 788 с.
 Карта 1887 – Спеціальна карта Киевской губерніи. Исправлена по оригиналам военно-топограф. съемки. 1887.
 Карта 9 – Карта представляющая Малороссию подъ владѣніемъ Польскимъ, составленная въ началѣ XVII века Инженеромъ Бопланомъ, на Россійскій языкъ переложенная Дмитріємъ Бантышъ-Каменскимъ 9 года.
 Карта Дороганевского – Дороганевскій, И. Я. (сост.) (1903). Карта Каневского уезда Киевской губерніи. Елисаветград.
 Карта Ильина – Карта Киевской губерніи. Санкт-Петербургъ, (конец XIX в. – нач. XX в.).
 Карты 1891 – Карты уездовъ Полтавской губерніи (1891). Полтава.
 Матеріали – Матеріали подворной переписи Полтавской губерніи въ 1900 году. Золотоношскій, Лохвицкій, Лубенскій, Миргородскій и Переяславскій уезды (1905). Полтава, 257 с.
 МЗБ – Матеріали Звенигородської бібліотеки.
 Новицький – Новицький, І. П. (сост.) (1878). Указатель къ изданиямъ временной комиссії для разбора древнихъ актовъ, высочайше учрежденной при Киевскомъ, Подольскомъ и Волынскомъ генерал-губернаторѣ (съ 1845 по 1877 годъ). Киевъ, 227 с.
 Похилевичъ – Похилевичъ, Л. (1864). Сказанія о населенныхъ мѣстностяхъ Киевской губерніи или статистическія, историческія и церковныя замѣтки о всѣхъ деревняхъ, селахъ, мѣстечкахъ и городахъ, въ предѣлахъ губерніи находящихся. Киевъ, 763 с.
 РВЗ 1995 – Реєстр Війська Запорозького 1649 року (1995). Київ, 592 с.
 СГУ – Словник гідронімів України (1979). Київ, 782 с.
 СД – Список дворян, внесенных в дворянскую родословную книгу Полтавской губерніи (1898). Полтава, 120 с.
 Скрипник – Скрипник, Л. Г. і Дзяківська, Н. П. (1996). Власні імена людей. Словник-довідник. Київ, 335 с.
 СНМ – Списокъ населенныхъ местъ Киевской губерніи (1896). Киев, 368 с.
 СПК – Список поселень Київщини (1924). Київ, 152 с.
 Справочник – Статистичний справочник по Золотоноській окрузі на 1924–25 рр. (1925). Золотоноша, 63 с.
 СПУ – Список поселень Уманської округи. [У:] Попередні підсумки всесілкового перепису населення 1926 р. Умань, 1927.
 СПЧ – Список поселень Черкаської Округи (1926). Черкаси, 78 с.
 Степенькіна – Степенькіна, П. Я. (ред.) (2004). Малий енциклопедичний словник Корсунщини. У 2 т. Корсунь-Шевченківський.
 СУМ – Білодід, І. К. (ред.) (1970–1980). Словник української мови. В 11 т. Київ.

- Трійняк – Трійняк, І. І. (2005). *Словник українських імен*. Київ, 509 с.
 Шмид 1775 – Шмид, Я. (1775). *Генеральная карта Киевской губернии, разделенная на 10 полков*. Москва.
 Штиглиц – Штиглиц, Н. (1862). *Список населенных мѣстъ по свѣденіямъ 1859 года*. Санкт-Петербургъ, XXXIV, 262 с.
 Янко – Янко, М. Т. (1998). *Топонімічний словник України*. Київ, 432 с.

ЛІТЕРАТУРА

- Бодров, Ю. І. (1999). *Уманський козацький полк в добу Руїни*. Київ, 45 с.
 Губський, Б. В., Литвин, В. М. і Смолий, В. А. (ред.) (2002). *Черкаський край – земля Богдана і Тараса*. Культурологічний збірник. Київ, 656 с.
 Гуріненко, І. (1989). Топоніміка Шполянщини. [У:] *Шполянські вісті*. 2 листопада.
 Демчук, М. (1988). *Слов'янські автохтонні особові власні імена в побуті українців XIV–XVII ст.* Київ, 172 с.
 Дігтяренко, М. С. (1995). *З історії землі Тальнівської*. Черкаси, 160 с.
 Коваль, А. П. (2001). *Знайомі незнайомці. Походження назв поселень України*. Київ, 304 с.
 Лучицький, І. (сост.). (1884). *Сборник матеріаловъ для исторіи общины и общественныхъ земель въ Лѣвобережной Украинѣ XVIII в. (Полтавской губер.)*. Київ.
 Мицик, Ю. А. (2002). *Умань козацька і гайдамацька*. Київ, 89 с.
 Монке, С. Ю. та ін. (2001). *Нарис історії Уманицини (з найдавніших часів до 60-х років XX століття)*. Київ, 266 с.
 Морозкин, М. Я. (1867). *Славянскій именовсловъ, или Собрание славянскихъ личныхъ именъ въ алфавитномъ порядке*. Санкт-Петербургъ, 219 с.
 Мриглод, М. П. (2002). *Становлення і розвиток моделей ойконімів Правобережної України з християнськими іменами в основах*. Дис. ... канд. філол. наук. 10.02.01. Івано-Франківськ, 186 с.
 Нікіфоров, В. І. (1991). Топоніми Смілянщини. [У:] *Краєзнавець Черкащини*. Матеріали учасників обласної краєзнавчої науково-практичної конференції, науковців та аматорів краєзнавчої справи. Черкаси, 2, 55–63.
 Панцьо, С. Є. (1995). *Антропонімія Лемківщини*. Тернопіль, 132 с.
 Панченко, Л. (2003). *Паланка (історико-краєзнавчий нарис)*. Умань, 338 с.
 Редько, Ю. К. (1966). *Сучасні українські прізвища*. Київ, 214 с.
 Сохань, П. С. (ред.). (1997). *Описи Лівобережної України кінця XVIII – початку XIX ст.* Київ, 324 с.
 Худаш, М. (2004). *Українські карпатські і прикарпатські назви населених пунктів (утворення від відапелятивних антропонімів)*. Львів, 536 с.
 Цілуйко, К. К. (1954). Топоніміка Полтавщини як джерело історії краю. [У:] *Полтавсько-київський діалект – основа української національної мови*. Київ, 130–155.
 Шевчук, В. В. (2003). *Історія Шполянського краю*. Черкаси, 184 с.
 Шполянщина 1923–2003. Люди. Події. Факти (2004). Черкаси, 240 с.
 Щербатюк, В. М. (2002). *Історія регіонів України: Лисянщина*. Київ, 428 с.
 Щербина, М. (2003). Топонімія Городищини. [У:] *Вісник Городищини*, 6 серпня (№ 61).

REFERENCES

- Bodrov, Yu. I. (1999). *Umanskyi kozatskyi polk v dobu Ruiny* [The Uman Cossack Regiment during the Ruin]. Kyiv, 45 s. (in Ukrainian)
 Hubskeyi, B. V., Lytvyn, V. M. i Smolii, V. A. (red.) (2002). *Cherkaskyi krai – zemlia Bohdana i Tarasa* [Cherkasy region – the land of Bohdan and Taras]. Kulturolohichniy zbirnyk. Kyiv, 656 s. (in Ukrainian)
 Hurinenko, I. (1989). Toponimika Shpolianshchyny [Toponymy of Shpola Region]. [U:] *Shpolianski visti*. 2 lystopada. (in Ukrainian)
 Demchuk, M. (1988). *Slov'ianski avtokhtonni osobovi vlasni imena v pobuti ukrainsiv XIV–XVII st.* [Slavic autochthonous personal names in the everyday life of Ukrainians in the 14th – 17th cc.]. Kyiv, 172 s. (in Ukrainian)
 Dihtienko, M. S. (1995). *Z istorii zemli Talnivskoi* [From the history of the Talnivskiy region]. Cherkasy, 160 s. (in Ukrainian)
 Koval, A. P. (2001). *Znaiomi neznaiomtsi. Pokhodzhennia nazv poselen Ukrainy* [Familiar strangers. The origin of the names of settlements in Ukraine]. Kyiv, 304 s. (in Ukrainian)
 Luchytskii, I. (sost.) (1884). *Sbornyk materialov dlia istorii obshchiny i obshchestvennykh zemel v Levoberezhnoi Ukraine XVIII v. (Poltavskoi huber.)* [Collection of materials on the history of the community and public lands in Left-Bank Ukraine in the 18th c. (Poltava Province)]. Kiev. (in Ukrainian)
 Mytsyk, Yu. A. (2002). *Uman kozatska i haidamatska* [Cossack and Haidamak Uman]. Kyiv, 89 s. (in Ukrainian)
 Monke, S. Yu. & etc. (2001). *Narys istorii Umanshchyny (z naidavnishykh chasiv do 60-kh rokiv XX stolittia)* [An outline of the history of the Uman region (from ancient times to the 1960s)]. Kyiv, 266 s. (in Ukrainian)
 Moroshkyn, M. Ya. (1867). *Slavianskyi imenoslov, ili Sobranye slavianskikh lichnykh imen v alfavytnom poriadke* [Slavic name book, or Collection of slavic personal names in alphabetical order]. Sankt-Peterburg, 219 s. (in Russian)
 Mryhlod, M. P. (2002). *Stanovlennia i rozvytok modelei oikonimiv Pravoberezhnoi Ukrainy z khrystyianskymy imenamy v osnovakh* [The formation and development of models of place names in Right-Bank Ukraine with Christian names at their core]. Dys. ... kand. filol. nauk. 10.02.01. Ivano-Frankivsk, 186 s. (in Ukrainian)
 Nikiforov, V. I. (1991). Toponimy Smilianshchyny [Toponyms of Smila Region]. [U:] *Kraieznaveets Cherkashchyny*. Materialy uchasykyiv oblasnoi kraieznavechoi naukovy-praktychnoi konferentsii, naukovtsiv ta amatoriv kraieznavechoi spravy. Cherkasy, 2, 55–63. (in Ukrainian)
 Pantso, S. Ye. (1995). *Antroponimiia Lemkivshchyny* [Anthroponymy of Lemkivshchyna]. Ternopil, 132 s. (in Ukrainian)
 Panchenko, L. (2003). *Palanka (istoryko-kraieznavechy narys)* [Palanka (historical and local history essay)]. Uman, 338 s. (in Ukrainian)
 Redko, Yu. K. (1966). *Suchasni ukrainski pryzvyshcha* [Modern Ukrainian surnames]. Kyiv, 214 s. (in Ukrainian)
 Sokhan, P. S. (red.) (1997). *Opysy Livoberezhnoi Ukrainy kintsia XVIII – pochatku XIX st.* [Descriptions of Left-Bank Ukraine in the late 18th – early 19th cc.]. Kyiv, 324 s. (in Ukrainian)
 Khudash, M. (2004). *Ukrainski karpatski i prykarpatски nazvy naselenykh punktiv (utvorennia vid vidapeliatyvnykh antroponimiv)* [Ukrainian Carpathian and Subcarpathian names of settlements (formed from appellative anthroponyms)]. Lviv, 536 s. (in Ukrainian)

- Tsiluiko, K. K. (1954). Toponimika Poltavshchyny yak dzherelo istorii kraiu [Toponymy of Poltava Region as a source of regional history]. [U:] *Poltavsko-kyivskyi dialekt – osnova ukrainskoi natsionalnoi movy*. Kyiv, 130–155. (in Ukrainian)
- Shevchuk, V. V. (2003). *Istoriia Shpolianskoho kraiu* [History of the Shpola region]. Cherkasy, 184 s. (in Ukrainian)
- Shpolianshchyna 1923–2003. Liudy. Podii. Fakty* (2004) [Shpola Region 1923–2003. People. Events. Facts]. Cherkasy, 240 s. (in Ukrainian)
- Shcherbatiuk, V. M. (2002). *Istoriia rehioniv Ukrainy: Lysianshchyna* [History of Ukraine's regions: Lysyanka Region]. Kyiv, 428 s. (in Ukrainian)
- Shcherbyna, M. (2003). Toponimiia Horodyshchyny [Toponymy of Horodyshe Region]. [U:] *Visnyk Horodyshchyny*. 6 serpnia (№ 61). (in Ukrainian)

УМОВНІ СКОРОЧЕННЯ

1. Райони

Зв. – Звенигородський
Зл. – Золотоніський
Ум. – Уманський
Чр. – Черкаський

2. Загальні назви

АГТ – адміністративно-господарський термін
Ад'єкт. – ад'єктом
Апел. – апелятив
Відантроп. – відантропонімний
Відапел. – відапелятивний
Відгідрон. – відгідронімний
Відетнон. – відетнонімний
Відойкон. – відойконімний
ГТ – географічний термін
Д. – «деревня»
Ден. – денотат
Дер. – дериват
Див. – дивіться
Ел. – еліптичний
Кін. – кінець

М. – місто
Міст. /мѣст./ – містечко
Ном. – номінативний
ОН – особова назва
Пол. – половина
Пор. – порівняйте
Поч. – початок
С. – село
С-ще – селище
Серед. – середина
Смт. – селище міського типу
Ст. – століття
Трет. – третина
Х. – хутір

Подано до редакції 09.10.2025 року
Прийнято до друку 11.11.2025 року